

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder
Natura 2000-område nr. 40
Habitatområde H40, H226 og H227

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen
Redaktion: Miljøstyrelsen Midtjylland

Forsidefoto:
Karup Ådalen set mod nord.
Fotograf: Miljøstyrelsen Midtjylland

ISBN: 978-87-7564-488-9

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	4
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	5
1.2.1 Anden lovgivning	6
1.2.2 Andre relevante planer	6
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	8
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	8
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	11
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	11
1.4.2 Befolkningen	12
1.4.3 Menneskets sundhed	12
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	12
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	13
1.4.6 Landskab.....	13
1.4.7 Arter	13
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	13
1.5 Eksisterende miljøproblemer	14
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	14
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	15
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	15
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	19
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	20
1.10 Overvågning	21

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 40, Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder består af habitatområderne nr. 40 Karup Å, nr. 226 Kongenshus Hede og nr. 227 Hessellund Hede.

Området er ikke geografisk forbundet med områder, herunder Natura 2000-områder, i udlandet men udpegningsgrundlaget indeholder flere arter af lampretter, som formentlig bevæger sig på tværs af landegrænser. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen består således af tiltag, som vurderes at kunne påvirke lokalt såvel som på nationalt og internationalt plan.

Planen fokuserer på sikring af frie vandringsmuligheder til gyde- og opvækstområder for bl.a. lampretter. På baggrund af dette vurderes det derfor, at planen har grænseoverskridende påvirkning, og det forventes, at en sikring af de frie vandringsmuligheder og en generel god vandløbskvalitet i gydevandløbene i, men også uden for dette Natura 2000-område vil have en gavnlig effekt ud over landets grænser.

Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen består i øvrigt udelukkende af tiltag, som i forhold til områdets naturtyper vurderes at kunne påvirke lokalt fx bekæmpelse af invasive arter eller potentiel udtagning af lavbundsarealer. Det vurderes derfor ikke, at Natura 2000-planen har grænseoverskridende påvirkninger ud over de ovenfor beskrevne.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-planen for området beskriver overordnet set et program for en plejeindsats, som skal medvirke til at sikre eksisterende beskyttede naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget. Indsatsen beskrevet i planen medvirker blandt andet til at bekæmpe tilgroning af de lysåbne naturtyper i området samt at sikre en hensigtsmæssig drift og pleje af arealerne.

Der beskrives ligeledes en indsats for at sikre synergieffekter, samt muligheden for at skabe større sammenhæng i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i områderne f.eks. ved udlægning af

arealer med urørt skov, udtagning af kulstofholdig lavbundsjord og genskabelse af hensigtsmæssig hydrologi. Dette kan ske gennem eksisterende og kommende tilskudsordninger vedrørende plejeindsatser og lavbundsarealer samt aftaler om urørt skov. Indsatserne beskrevet i planen kan også være medvirkende til at øge landskabsværdien ved, at skabe vilkår for et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper. Udtagning af lavbundsarealer vil desuden sikre, at CO₂ bindes i jorden, og indsatsen forventes dermed at have en positiv klimaeffekt. Indsatserne beskrevet i planerne medvirker også til at skabe flere muligheder for naturoplevelser for lokalbefolkningen. Gennemførelse af indsatserne vil potentielt kunne påvirke søer og vandløb positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanen for området.

Indsatsen beskrevet i planen medvirker ligeledes til at skabe flere muligheder for naturoplevelser for lokalbefolkningen i området og Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for området, på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover forventes det, at de planlagte indsatser har en positiv effekt for den øvrige natur og arter, der findes i området, og planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau.

Målet er, at de store hedeflader på Kongenshus og Hessellund Heder samt Karup Ådal med Karup Å, der binder hele området sammen, er karakteristiske landskabselementer i området.

Forekomsterne af de biogeografisk store arealer med naturtyperne tør hede (4030), hængesæk (7140), rigkær (7230) og kildevæld (7220) sikres sammen med arealer med naturtyper med stærkt ugunstig bevaringsstatus som våd hede (4010), tidvis våd eng (6410), stilkege-krat (9190), skovbevokset tørvemose (91D0) og elle- og askeskov (91E0). Arealer med revling-indlandsklit (2320) sikres da der findes en nationalt stor forekomst i området.

Der skal være mulighed for mosaiknatur mellem lysåbne våde og tørre naturtyper og skov. Sammen med naturtypen vandløb med vandplanter (3260) sikres de dertil knyttede arter havlampret og flodlampret, med stærkt ugunstig bevaringsstatus samt bæklampret og odder, der begge har væsentlige og udbredte forekomster i området. Voksestederne for gul stenbræk sikres og antallet af levesteder søges øget og der skabes så vidt muligt sammenhæng mellem forekomsterne.

Områdets småsøer, herunder bl.a. naturtyperne næringsrig sø (3150) og brunvandet sø (3160) sikres en veludviklet undervandsvegetation og fauna.

Hvor der er modsatrettede interesser mellem stilkege-krat (9190), tør hede (4030) og surt overdrev (6230) bevares ældre arealer med stilkege-krat (9190) mens udvidelse af de lysåbne naturtyper prioriteres over yngre tilgroningsstadier af stilkege-krat (9190).

Udvidelse af værdifulde rigkær (7230) og kildevæld (7220) prioriteres højere end yngre tilgroningsstadier af naturtyperne skovbevokset tørvemose (91D0) eller elle- og askeskov (91E0) mens gamle og/eller veludviklede naturlige bevoksninger med skovbevokset tørvemose (91D0) eller elle- og askeskov (91E0) bevares.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi og drift/pleje, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne. Den økologiske integritet for området sikres derudover ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredsskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

N40 er beliggende i vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegning af naturnationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om naturnationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af naturnationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af naturnationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelsehensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå

en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om nationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Ca. 70% af de kortlagte arealer med tør hede (4030) og surt overdrev (6230) er i god-høj naturtilstand. Den overvejende god-høje tilstand skyldes, at der kun er ubetydelige problemer med tilgroning i høj vegetation og vedplanter samt invasive arter.

Naturtypen hængesæk (7140) er flere steder kortlagt i mosaik med rigkær, kildevæld, våd hede og tidvis våd eng. Over halvdelen af det samlede areal er beregnet til at være i god-høj naturtilstand. Der er kun lokalt er problemer med tilgroning af vedplanter og der stort set ikke fundet invasive arter.

Naturtilstanden i rigkærene (7230) er beregnet således, at ca. 30% af det kortlagte areal er i god-høj naturtilstand. Den ringe-moderate naturtilstand på de resterende ca. 70% af arealet skyldes mangel på pleje og problemer med tilgroning i høje græsser, urter og vedplanter.

Ca. 90% af det kortlagte areal med tidvis våd eng (6410) er beregnet til at være i god-høj naturtilstand. Tilstanden må tilskrives, at der stort set ikke er problemer med invasive arter og at hydrologien er rimelig god.

Halvdelen af arealet med våd hede (4010) er i god-høj naturtilstand. At resten af arealerne kun er i moderat-ringe tilstand skyldes, at der er tilgroning i vedplanter og tildels høj græs og urtevegetation pga. manglende pleje.

Naturtilstanden i kildevældene (7220) er beregnet til at være god-høj på knapt 3/4 af arealerne, hvilket blandt andet skyldes en god hydrologi på hovedparten af arealerne.

De to kortlagte arealer med revling-indlandsklit (2320) er beregnet til at være i moderat tilstand pga. tilgroning i vedplanter.

Kalkoverdrev (6210) er kortlagt med et enkelt areal i området. Naturtypen er beregnet til at være i moderat naturtilstand pga. tilgroning og at der kun findes partier med mindre veludviklet vegetation på arealet.

I området er der kortlagte følgende skovnaturtyper; stilkege-krat (9190), skovbevokset tørvemose (91D0) samt elle- og askeskov (91E0). Den arealmæssigt største er skovbevokset tørvemose (91D0), hvor hele arealet har <1 stort træ/ha og ca. 75% af det kortlagte areal har <1 stående og liggende død stamme/ha.

På tværs af arealerne med de øvrige to kortlagte skovnaturtyper i området, stilkege-krat (9190) og elle- og askeskov (91E0) gælder, at ca. 88% af det samlede areal har 0-5 store træer/ha. Liggende dødt ved er registreret med 1-5 liggende døde stammer på ca. 2/3 af arealet mens resten er endt med <1 liggende død stamme/ha. Samme fordeling gør sig gældende mht. stående dødt ved. Jf. seneste Artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand, mangler der generelt store træer og dødt ved i skovnaturtyper og lokalt er der problemer med afvanding af de våde skovnaturtyper elle- og askeskov (91E0) og skovbevokset tørvemose (91D0).

I Natura 2000-området er der kortlagt og tilstandsvurderet 22 småsøer med habitatnaturtypen næringsrig sø (3150). De er tilstandsvurderet med hhv. 4 i høj tilstand, 14 i god tilstand og 4 i moderat tilstand. Søerne i høj og god tilstand er generelt præget af en artsrig udbredt undervandsvegetation. Søerne i moderat tilstand har generelt en mindre udbredelse af en artsrig undervandsvegetation, og de er i større grad domineret af trådalger som indikerer næringsstofførsel. I området er der yderligere kortlagt 5 søer med habitatnaturtypen brunvandet sø (3160). De er tilstandsvurderet med hhv. 2 i høj tilstand og 3 i god tilstand. Søerne i høj og god tilstand er generelt præget af en artsrig undervandsvegetation med gode rentvandsarter. I området er der yderligere kortlagt en småsø med habitatnaturtypen søbred med småurter (3130) i god tilstand. Søen er generelt præget af artsrige bredzoner med en stor dækning af karakteristiske amfibiske planter. I området er der yderligere kortlagt en småsø med habitatnaturtypen kransnålgale-sø (3140) i god tilstand. Søen er generelt præget af en artsrig udbredt undervandsvegetation domineret af kransnålgale, næringsfattige forhold med en lav forekomst af trådalger samt en lav påvirkning fra jordbrugsdrift.

I Natura 200-område er der kortlagt 61 km vandløb med naturtypen vandløb med vandplanter (3260). Karup Å har en høj vandløbskvalitet, og huser på den baggrund en veludviklet og rentvandskrævende smådyrsfauna.

På udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området findes desuden blank seglmos, gul stenbræk, grøn kølleguldsmed, bæklampret, flodlampret, havlampret og odder.

På Kongenshus Hede er der ved seneste overvågning i 2019 fundet blank seglmos fem steder langs Resen Bæk. Ved den tidligere overvågning i 2. runde blev arten kun fundet to steder. Alle delbestande er meget små og flere findes helt tæt på vandkanten. Bestandene vurderes overvejende at være stabile, dog kan de vestlige være truet af manglende drift. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering for 2019 er bestandsudviklingen for blank seglmos samlet set ukendt.

På Kongenshus Hede findes gul stenbræk en række steder langs en knap 1 km lang strækning af Resen Bæk. Der er fundet op til 13 kloner af meget varierende størrelse. Bestanden vurderes at være stabil, dog kan den vestlige del være truet af manglende drift. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering viser overvågningsdata et signifikant fald i den samlede bestand af gul stenbræk i perioden 2004-2019.

Grøn kølleguldsmed blev registreret på 5 lokaliteter i Karup Å under overvågningen i 2014. I 2018 blev arten genfundet alle stederne og samtidig registreret på yderligere 4 lokaliteter langs Karup Å.

Arten var således udbredt fra udløbet ved Skive og helt op til Karup i den sydligste ende af området. Arten blev registreret på 9 forskellige lokaliteter i området i de seneste to overvågningsperioder, hvilket er den samme udbredelse som blev registreret i overvågningsperioden 2004-2011. Områdets store vandløbssystem Karup Å giver gode ynglemuligheder for arten, og der vurderes således ikke at være trusler for artens forekomst i området. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering er grøn kølleguldsmed i den seneste NOVANA-periode fra 2012-17 fundet på færre lokaliteter i begge biogeografiske regioner. Udbredelsen er øget i den kontinentale region, mens den har været stabil i den atlantiske region.

Bæklampret er i 2. overvågningsperioder registreret to steder i området og i den seneste overvågningsperiode 25 steder. Arten er registreret mange steder i det store vandløbssystem Karup Å samt i dens tilløb Haderup Å og Resen Bæk. Arten trives godt i det mindre vandløb i dette Natura 2000-område, og da artens krav til vandkvalitet, fouragering og gydning generelt er opfyldt, vurderes der at være gode forudsætninger for en forekomst af bæklampret. Der vurderes således ikke at være trusler for artens fortsatte forekomst i området. Der vurderes således ikke at være trusler for artens fortsatte forekomst i området. Jf. DCE's NOVANA-rapport er bæklampret udbredt over det meste af landet og forekommer i såvel den atlantiske som den kontinentale biogeografiske region. Baseret på data fra overvågningsprogrammet ser udbredelsen af bæklampret i Danmark ud til at være stabil.

Flodlampret er overvåget i området i perioden 2011-2015, og arten er registreret med et enkelt fund i Resen Bæk i 2011. Kendskabet til artens forekomst i området er generelt manglefuldt, og det er derfor ikke muligt på nuværende tidspunkt at give en nærmere beskrivelse af bestanden. Det vurderes dog, at områdets karakter med et stort vandløbssystem giver gode muligheder for en forekomst af flodlampret i området. Der vurderes således ikke at være trusler for artens forekomst i området. Jf. DCE's NOVANA-rapport ikke muligt på nuværende tidspunkt at vurdere, om der er sket ændringer i artens udbredelse inden for de habitatområder, hvor arten er en del af udpegningsgrundlaget.

Havlampret er ny på områdets udpegningsgrundlag, hvor den tidligere er fundet på en enkelt lokalitet i 2015. Kendskabet til artens forekomst i området er generelt manglefuldt, og det er derfor ikke muligt på nuværende tidspunkt at give en nærmere beskrivelse af bestanden. Det vurderes dog, at områdets karakter med et stort vandløbssystem giver gode muligheder for en forekomst af havlampret i området. Der vurderes således ikke at være trusler for artens forekomst i området. Jf. DCE's NOVANA-rapport ikke muligt på nuværende tidspunkt at vurdere, om der er sket ændringer i artens udbredelse inden for de habitatområder, hvor arten er en del af udpegningsgrundlaget.

Der er fundet spor/ekskremitter fra odder på alle 7 undersøgte stationer i H40 - Karup Å i hele habitatområdets udstrækning langs Karup Å. I overvågningsperiode 2011-12 blev der til sammenligning også registreret spor/ekskremitter fra odder 7 steder i området, hvor fundene primært var i habitatområdets midterste del. Det vurderes, at arten benytter området i langt større grad end illustreret af overvågningen, og ud fra områdets karakter med et stort vandløbssystem og mindre tilløb vurderes der at være en stor og stabil forekomst af odder i området. Der vurderes således ikke at være trusler for artens forekomst i Natura2000-området. Jf. DCE's NOVANA rapport fremgår det, at der i Jylland findes en vidt udbredt og levedygtig bestand af odder som er fælles for den atlantiske og den kontinentale biogeografiske region.

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at den gode naturtilstand på en stor andel af naturarealerne og den hensigtsmæssige drift på naturtyperne ikke fastholdes. Der er således risiko for at naturtilstanden ikke vil blive forbedret på de lysåbne naturtyper, da der er behov for en indsats mod invasive arter og fremadrettet sikring af hensigtsmæssig drift generelt for at undgå tilgroning. Naturtilstanden vil potentielt set heller ikke blive forbedret på især våd hede, rigkær og hængesæk.

Naturtilstanden vil som udgangspunkt ikke blive forandret for de småsøer, der findes i Natura-2000 området bort set fra de søer, der er påvirket af eksisterende tilførsel af næringsstoffer. For de øvrige søer er naturtilstanden begrundet i tidligere planperioders tiltag og naturforholdene omkring dem. Dog kan de biologiske forhold omkring dem forandres som følge af, at eksisterende lysåbne søer kan gro til ved manglende plejetiltag.

Hvis indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode ikke realiseres, er der risiko for, at bestandene af blank seglmos og gul stenbræk ikke sikres pga. tilgroning af levesteder, og at bevaringsstatus for arterne dermed forringes på biogeografisk niveau. For øvrige arter på udpegningsgrundlaget er der en mindre risiko for, at bestandene ikke sikres, og at bevaringsstatus for arterne forringes på biogeografisk niveau.

I tilfælde af, at indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode ikke gennemføres, er der risiko for at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer, hvilket for befolkningen kan betyde, at de ikke får adgang til naturområder af højere kvalitet. Rekreative aktiviteter kan af denne årsag blive mindre attraktive, hvorved den positive effekt på befolkningens sundhed udebliver.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Natura 2000-planen bidrager, ud over sikring af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for området, generelt til at sikre de øvrige naturtyper og arter, der findes inden for området, idet Natura 2000-planerne generelt medvirker til at etablere gunstige forhold for naturen.

Tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter samt forekomst af invasive arter forandrer naturen og kan føre til ændringer i artssammensætningen, således at vegetationen i højere grad præges af arter, der ikke er karakteristiske for naturtypen. Genetablering af mere naturlige vegetationsforhold vil modvirke denne udvikling, ligesom det også kan medvirke til, at arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området får forbedrede forhold.

Kunstig afvanding med grøfter og dræn forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Genetablering af en hensigtsmæssig hydrologi kan modvirke denne udvikling, ligesom den hensigtsmæssige hydrologi også kan medvirke til, at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området får forbedrede hydrologiske forhold.

Med planens indsats for habitatnaturen sikres samtidig en stor del af den § 3-beskyttede natur i området. Derudover vil en mulig etablering af sammenhængende natur ved udlægning af omdriftsarealer til ny natur bidrage til at gøre arealerne mere robuste, ligesom randpåvirkningerne af naturen vil blive mindsket. Samtidig kan Natura 2000-planen medføre udpining af jordbunden på arealer, der er næringsberigede som følge af nuværende eller tidligere gødsugning. Udpining vil øge

sandsynligheden for indvandring af en artsrig flora og fauna, da en meget stor del af især de sjældnere arter er tilknyttet næringsfattige forhold. Dette vurderes også at gavne en stor del af områdets § 3-beskyttede enge, heder, moser og overdrev, der ikke er omfattet af Natura 2000-planen. Udlægning af skove til urørt skov vil medføre at skovdriften ophører og i vidt omfang skal overlades til sig selv. Dermed vil der skabes plads til naturlige biologiske processer, der skaber flere levesteder, og dermed øger den biologiske mangfoldighed. I overgangsperioden vil der ofte aktivt blive skabt flere habitater f.eks. ved veteranisering af træer og skabelse af lysninger.

I og omkring Natura 2000-området findes bestande af fredede arter som padder, markfirben, hugorm, snog og andre krybdyr samt maj-gøgeurt og andre orkidéer. Hertil kommer mange andre sjældne arter af bl.a. insekter, herunder dagsommerfugle og guldsmede, fugle, flagermus, vandplanter, mosser og svampe. Genetablering af hensigtsmæssig hydrologi og natur samt sikring af en hensigtsmæssig drift/pleje eller skovnaturtypebevarende drift eller urørt skov vil i mange tilfælde medføre, at forholdene for ovenstående arter og naturarealer forbedres, idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for habitatnaturen.

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000 område N40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder er beliggende i Skive, Viborg, Herning og Holstebro Kommuner. Indbyggertallet i Skive Kommune er på 45.425, i Viborg kommune på 96.679, i Herning Kommune på 89.238 og i Holstebro Kommune på 58.662.

Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som fx vil kunne medføre en ændret drift på arealerne.

1.4.3 Menneskets sundhed

Mange, især bynære, Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. vandring og cykling, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen vil potentielt kunne medføre, at den rekreative udnyttelse af områder udlagt til urørt skov ændrer sig, ligesom der vil være øget fokus på formidling af naturen til gavn for brugere af området. Udover urørt skov vil Natura 2000-planen kun undtagelsesvist og på mindre arealer ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag, da indsatserne i området primært drejer sig om pleje af hedearealer, bekæmpelse af invasive arter og potentiel udtagning af lavbundslande samt sikring af hensigtsmæssig drift og pleje af arealerne.

Stort set hele forløbet af Karup Å er særdeles velbesøgt af lystfiskere fra ind- og udland. Tilsvarende er der mange besøgende på i Kongenshus Mindepark, hvor der findes mindst en for hedens opdyrkere, herunder de såkaldte "kartoffeltyskere". I den nordligste del af området nær Skive er der en del rekreativ udnyttelse af de ånære arealer idet der er anlagt stier for fodgængere og cyklister. Alt sammen giver det mange mennesker mulighed for både motion og naturoplevelser i området.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Mulig etablering af sammenhængende natur ved udlægning af omdriftsarealer til ny natur vil bidrage til at gøre arealerne mere robuste overfor ekstreme vejrforhold og klimaændringer, ligesom randpåvirkningerne af naturen vil blive mindsket. Samtidig kan Natura 2000-planen medføre udpining af jordbunden på arealer, der er næringsberigede som følge af nuværende eller tidligere gødskning. Mulig etablering af ny natur på lavbundsarealer kan derudover medvirke til at mindske

udledningen af CO₂ samt påvirke søer og vandløb positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanen for området.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Det forventes ikke, at planen kan påvirke materielle goder, idet en realisering af indsatsprogrammet ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkninger. Planen vil potentielt kunne påvirke kulturarv fx i form af pleje af fortidsminder idet der findes adskillige gravhøje og enkelte sten og jorddiger i området. Der ligger flere kirker i kanten af området, men disse forventes ikke at kunne blive påvirket af planen på nogen måde.

1.4.6 Landskab

Dette Natura 2000-område er landskabeligt kraftigt påvirket af smeltevand fra den seneste istid og er primært karakteriseret ved de to meget store åbne arealer overvejende med tør hede (hvh. Kongenshus og Hessellund Hede) samt det i store træk helt uregulerede vandløb Karup Å. Området er således specielt udpeget for at beskytte de store hedeflader samt de mange våde naturtyper i Karup ådalen.

Sikring og forbedring af naturgrundlaget som følge af Natura 2000-planen med pleje af hedearealer, udtagning af lavbundslande, urørt skov, bekæmpelse af invasive arter samt sikring af hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje af arealerne vil kunne øge landskabsværdien i området, idet et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper fastholdes og udbygges og der vil ske en yderligere synliggørelse af landskabet. Plejeindsatser ifm. N2000-planen vurderes således at kunne få en synlig, omend begrænset effekt på landskabet i området.

1.4.7 Arter

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget for at beskytte de store hedeflader og ådalsnaturen med forekomster af både tørre og våde naturtyper. Området er således primært karakteriseret ved de vidtstrakte heder og Karup-ådalen, der fungerer som forbindelsesled. De lange stræk med ureguleret vandløb, de mange våde og tørre naturtyper samt skove giver levesteder for en lang række arter og her bør fremhæves et nationalt stor bestand af gul stenbræk, blank seglmos, flere arter af lampretter, en stor og vigtig bestand af odder og grøn kølleguldsmed og en selvreproducerende bestand af havørred. Desuden findes en række andre fåtallige arter som bilag IV-arterne markfirben, flagermus, padder og fåtallige plantearter som guldblomme og diverse gøgeurter.

Natura 2000-planen vil kunne påvirke forskellige Bilag IV-arter, arter på udpegningsgrundlaget, og arter som lever i tilstødende områder, da planen indeholder en række indsatser til forbedring af habitater og levesteder for arter i området.

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

I den sydligste del af Natura 2000-området ligger Karup Å-fredningen. Denne har til formål at sikre områdets fortsatte benyttelse og opretholdelsen af de karakteristiske planter og dyr, kulturelementer og landskaber gennem drift og pleje. Heden ved Kongenshus Mindepark er desuden omfattet af et stor fredning, der sikrer offentlig adgang og forhindrer tilplantninger, terrænreguleringer og bebyggelser. En fredning af engarealet ved Skive i den nordlige del af området skal sikre området mod diverse bebyggelser og beplantninger.

Natura 2000-planen indeholder indsatser, som kan påvirke naturværdier og beskyttelsen af arter positivt og således bidrage til at sikre fredningernes formål.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Området er generelt karakteriseret ved, at der er store, lysåben arealer i god tilstand med pleje, men også ret store arealer med manglende drift, hvorfor tilgroning, herunder tilstedeværelse af invasive arter, kan være en trussel.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak, kan påvirke næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition.

Tilgroning med høje græsser/urter og vedplanter samt tilstedeværelse af invasive arter forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en mere artsfattig vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter.

Afvanding i form af grøfter, dræn eller pumper forandrer ligeledes naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter, der er knyttet til mere tørre forhold.

Der er inden for området kortlagt 31 småsøer, hvoraf de 4 er beregnet til kun at være i moderat tilstand. I disse er der konstateret en vis udbredelse af grønne trådalger og en mindre udbredt undervandsvegetation, hvilket bl.a. kan skyldes tilførsel af næringsstoffer. Evt. trusler for områdets store søer over 5 ha og vandløb vurderes og håndteres i vandområdeplanen for området.

For arterne gul stenbræk og blank seglmos gælder, at flere af artens levesteder er truet af tilgroning med græs, urter og vedplanter.

For arterne grøn kølleguldsmed, bæklampret, flodlampret, havlampret og odder er der af Miljøstyrelsen foretaget en overvågning over arternes forekomst inden for området. Der vurderes ikke at være trusler med disse arters forekomst i området og der er ikke kendskab til øvrige trusler i området.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Natura-2000 planen indeholder ingen konkrete indsatser, der kan ændre på deposition af kvælstof eller øvrig næringsstofforforsel til områdets naturtyper. Emission af ammoniak reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven, som bidrager til at mindske ammoniakudledning fra punktkilder.

Planen indeholder en målsætning om etablering af og fastholdelse af pleje på de lysåbne naturtyper. Der gennemføres desuden en grundlæggende indsats på hedearealer. Disse indsatser forventes at nedbringe truslen om tilgroning og ligeledes at medvirke til at bekæmpe de invasive arter inden for Natura 2000-området.

Etablering af en mere hensigtsmæssig hydrologi samt fastholdelse af de indsatser, der evt. er gennemført for at forbedre hydrologien i de to foregående planperioder vil bidrage til at stabilisere eller forbedre naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i de beskyttede

naturtyper, der stiller særlige krav til hydrologien. Dette vil også medvirke til at sikre eller forbedre levestederne for gul stenbræk. Der er planlagt indsats om urørt skov.

Planen vurderes at bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket giver mulighed for større naturoplevelser. Natura 2000-planen vil kun undtagelsesvist og på mindre arealer kunne hindre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag. Ændringer af hegning eller udlægning af arealer til urørt skov kan potentielt have en betydning for befolkningens adgang i området. Udlægning af urørt skov i området kan f.eks. medføre, at færdsel uden for veje og stier med tiden kan ændre sig.

Der søges udtaget kulstofholdig lavbundsjord i så der kan skabes større sammenhængende arealer samtidig med, at udtagningen bidrager til at reducere udledningen af CO₂ og et renere vandmiljø. Indsatsen for de lysåbne naturtyper vil desuden i stor udstrækning medvirke til at sikre forholdene for området udpegede arter.

1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU-lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundsjord har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område N40, Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder, vil Natura 2000-planen medvirke til at hindre tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter samt

		<p>forekomst af invasive arter således at vegetationen i højere grad præges af arter, der er karakteristiske for naturtyperne. Det kan også medvirke til, at arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området får forbedrede forhold.</p> <p>Ændringer i hydrologien som følge af realisering af hydrologiprojekter kan bl.a. medvirke til at sikre, at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation genindfinder sig i større dele af området. Genetablering af en hensigtsmæssig hydrologi kan ligeledes medvirke til at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området får forbedrede hydrologiske forhold.</p> <p>Realisering af planens indsatsprogram vil samtidig sikre den § 3-beskyttede natur i området. Dette vurderes også at gælde for den del af områdets § 3-beskyttede naturtyper, der ikke er omfattet af Natura 2000-planen. Sikring af en hensigtsmæssig drift/pleje eller skovnaturtypebevarende drift eller urørt skov vil i mange tilfælde medføre, at forholdene for områdets arter og naturarealer forbedres, idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for habitatnaturen.</p>
Befolkningen	X	<p>Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. For visse arealer vil gennemførelsen af planen betyde, at de vil blive omfattet af en plejeindsats, som vil kunne medføre en ændret drift på arealerne.</p> <p>Planen vurderes at bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket giver mulighed for større naturoplevelser.</p> <p>Visse indsatser, fx potentielle hydrologiprojekter og udlægning af urørt skov, vil kunne medføre ændringer i adgangen til delområder indenfor Natura 2000-området.</p>

			Der er offentlig adgang til store dele af området. Natura 2000-planen indebærer ikke yderligere restriktioner for offentlighedens adgang.
Menneskers sundhed	X		Planen medvirker til at sikre de beskyttede naturtyper i området således, at naturen i området på sigt opnår en god-høj kvalitet. Naturområder af god-høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området og dermed menneskers sundhed. Det vurderes, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, men i stedet at en øget biodiversitet og mere robuste økosystemer vil bidrage positivt til menneskets sundhed. Sikringen af en beskyttede natur vurderes i øvrigt ikke at have en sundhedsmæssig effekt.
Jordbund		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbundens beskaffenhed idet at indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden, ligesom der heller ikke graves i området.
Vand	X		Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandområdeplanerne. Natura 2000-planens indsatser vedrørende naturpleje og sikring af en mere hensigtsmæssig hydrologi vil medvirke til at tilbageholde kvælstof og dermed bidrage til at opfylde vandområdeplanens mål.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer	X		Evt. omlægning af lavbundslande fra omdriftsarealer til naturarealer samt udlægning af urørt skov kan potentielt medvirke til at begrænse udledningen af CO ₂ .

Materielle goder		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker materielle goder negativt, idet at realisering af indsatsprogrammet i ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkninger. Adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnerne "Befolkningen" og "Menneskets sundhed".
Landskab		X	Sikring og forbedring af naturgrundlaget som følge af Natura 2000-planen med pleje af hedearealer, udtagning af lavbundslande, urørt skov, bekæmpelse af invasive arter samt sikring af hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje af arealerne vil kunne øge landskabsværdien i området, idet et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper fastholdes og udbygges og der vil ske en yderligere synliggørelse af landskabet. Plejeindsatser ifm. N2000-planen vurderes således at kunne få en synlig, omend begrænset effekt på landskabet i området.
Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.		X	Planen vil potentielt kunne påvirke kulturarv fx i form af pleje af fortidsminder idet der findes adskillige gravhøje og enkelte sten og jorddiger i området. Tilsvarende kan Natura 2000-planen potentielt berøre arealerne omkring mindesmærket for hedens opdyrkere ved Kongenshus i form af rydning af invasive arter. Dette vil fremover sikre, at besøgende kan få den fulde oplevelse og indsigt i områdets historie. Planen vurderes ikke at påvirke anden kulturarv, herunder arkitektoniske og arkæologiske værdier.
Arter		X	Det vurderes, at især indsatser om udtagning af lavbundsland og udlægning til urørt skov vil medvirke til at sikre og forbedre levesteder for en række arter på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området. Da indsatserne i planen også forventes at forbedre vandkvaliteten i tilstødende vandområder og områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, vil planen bidrage til at forbedre og sikre levesteder for de arter, herunder Bilag IV-

			arter, som er tilknyttet disse områder.
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater	X		Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for området vurderes ikke at stride imod områdets fredninger, da fredningerne bl.a. har til formål at sikre naturværdier, hvilket Natura 2000-planen forventes at bidrage til.
Kumulative effekter	X		Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten og habitater for arter på området udpegningsgrundlag. Evt. realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter.

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planerne skal generelt sikre en højere kvalitet af naturen og bidrage til en større biologisk mangfoldighed. Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området, hvor en indsats mod invasive planter og hjemmehørende vedplanter samt sikring af en hensigtsmæssig drift og pleje af arealerne og arternes levesteder skal bevare den åbne dynamik i området.

Planen indeholder en indsats om sikring af hensigtsmæssig hydrologi. En ændring af hydrologien i området vil potentielt kunne påvirke skovnaturtyper, som bliver vådere og hvor bevoksninger visse steder vil gå ud som følge af ændret vandstand. Det skal i forbindelse med behandling af enkeltprojekter sikres, at det samlede areal af naturtyperne bevares ved at bevoksninger får mulighed for at opstå andre steder i Natura 2000-området eller inden for den biogeografiske region.

Græsning vil alt efter intensitet og typen af græssere, potentielt kunne påvirke følsomme forekomster af f.eks. rigkær, kildevæld og hængesæk. Normalt vil en påvirkning af følsomme forekomster af naturtyper eller levesteder for arter kunne undgås ved at regulere græsningstrykket eller frahegne de følsomme naturtyper og/eller levesteder for arter, der findes i området. I dette område gælder det f.eks. forekomster af kildevæld, som vurderes at være følsom over for pleje med græsning.

Planen indeholder en indsats om udlægning af urørt skov samt udtagning af kulstofholdig lavbundsjord. Disse indsatser, kan på mindre områder medføre en ændret adgang på visse tidspunkter af året, ligesom færdsel uden for veje og stier med tiden kan blive sværere som følge af væltede træer, højere vandstand og eventuelle indhegninger. Hvor staten udlægger urørt skov vil adgangen til området vil blive sikret gennem fortsat vedligeholdelse af veje, stier og friluftsfaciliteter

i skovene vil fortsat være tilgængelige. På private arealer der udlægges til urørt skov vil de generelle adgangsregler som følger af Lov om naturbeskyttelse, fortsat gælde.

Pleje af eksisterende natur samt udlægning af landbrugsarealer til natur og arealer til urørt skov vil ske efter aftaler med lodsejeren og kommunerne og/eller Naturstyrelsen og gennem eksisterende og kommende tilskudsordninger vedrørende plejeindsatser og lavbundsarealer samt aftaler om urørt skov.

Planen indeholder en indsats om udtagning af kulstofholdig lavbundsgrunde. En udtagning af lavbundsgrunde vil, alt efter beliggenhed og omfang af projekterne som endnu ikke kendes, potentielt kunne påvirke yngleområder for fx. padden. Levestederne vil potentielt kunne ændre karakter og blive vådere. Evt. etablering af erstatningsbiotoper vil kunne sikre opretholdelse af den økologiske funktionalitet for arterne.

Med gennemførelse af Natura 2000-planen forbedres tilstanden af de lysåbne naturtyper, skovene og arterne, og planen vurderes derfor overordnet ikke at have negativ indvirkning på miljøet.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundsgrunde. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

I forslag til Natura2000 planen for N40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder planlægges der en indsats om at arbejde for at sikre de lysåbne naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift, pleje

og bekæmpelse af invasive arter, og der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur.

Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden ved enten efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding og der arbejdes for at sikre eller forbedre levestederne for gul stenbræk.

Der søges udtaget kulstofholdige lavbundsjordene i tilknytning til habitatnaturtyper samt udlægning af urørt skov, så der kan skabes større sammenhængende arealer og diversitet i naturtyperne samtidig med, at udtagningen og omlægningen bidrager til både at reducere udledningen af CO₂ og et renere vandmiljø.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Prioriteringen af indsatser for naturtyper, fugle og arter beror på kendskab til forekomster, bestande og specifikke behov jf. basisanalysen for Natura 2000-området. Dertil er visse arter og naturtyper på forhånd prioriterede jf. EU's habitatdirektiv da de er af fællesskabsbetydning og har et særligt fokus.

Hvor der er modsatrettede interesser mellem stilkege-krat, tør hede og surt overdrev bevares ældre arealer med stilkege-krat mens udvidelse af de lysåbne naturtyper i planen prioriteres over yngre tilgroningsstadier af stilkege-krat, men dog med sikring af mosaiknatur af egekrat og lysninger. På denne måde sikres den fortsatte tilstedeværelse af både ældre arealer med stilkege-krat og de lysåbne naturtyper samt mosaikken mellem dem i overgangszonen fremover.

Udvidelse af værdifulde rigkær og kildevæld prioriteres i planen højere end yngre tilgronings-skov af naturtyperne skovbevokset tørvemose eller elle- og askeskov mens gamle og/eller veludviklede naturlige bevoksninger med skovbevokset tørvemose eller elle- og askeskov bevares jf. planen. På denne måde sikres de våde naturtyper mod at gro til og forsvinde på længere sigt og samtidig sikres det, at de gamle og ofte biologisk værdifulde bevoksninger med de to våde skovnaturtyper bevares.

Hængesæk af den mesotrofe type, fx. domineret af dunhammer og andre høje græsser/urter, prioriteres i planen lavt i forhold til tilgroning og udvikling af de prioriterede skovnaturtyper skovbevokset tørvemose eller elle- og askeskov. Mesotrofe hængesække har som oftest af lav biologisk værdi og det vurderes at værdien af områderne kan øges ved at lade dem gro til i våde skovnaturtyper.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk MiljøVurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder (nr. 40). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk